

27-04-2022 16:04 CEST

På tide med ombruk

En grusom krig i Ukraina har sendt priser på energi, korn, og kunstgjødsel til himmels. Byggenæringen er heller ikke uberørt, og flere medier kan melde om en voldsom [prisoppgang på stål, trevirke og byggevarer generelt](#).

Samtidig som prisene på råvarer og byggematerialer øker, har [etterspørselen aldri vært høyere](#) og vanskene med leveranser aldri vært større.

Utfordringene står for sektoren står dermed i kø.

Produksjon og transport av materialer utgjør de største kildene til klimagassutslipp fra bygg og eiendom. Med sterk prisoppgang og forsinkelser i leveranser på byggematerialer er det en god anledning til å sette fart i markedet for ombruk og materialgjenvinning av byggevarer, og finne mekanismer som gjør dette til en varig endring.

Mange vil kanskje stille spørsmål om brukte byggevarer kan benyttes på nytt, og hvordan komme i gang. Her er tre gode grunner til næringen for hvorfor de bør velge ombruksvarer, og tre råd til norske myndigheter for hva de kan gjøre for at det skal bli mer attraktivt å velge ombruk:

1. **Ombruk kutter klimagassutslipp.** Mesteparten av klimagassutslippene knyttet til byggematerialer skjer under produksjon. Materialer som brukes på ny har 90 – 99 % mindre utslipp enn nyproduserte.
2. **Ombruk sparer natur.** Ved å bruke de samme naturressursene igjen og igjen, sparer vi naturen for ytterligere inngrep.
3. **Ombruk skaper nye jobber.** Økt etterspørsel fra byggeiere etter ombrukbare byggevarer vil også bidra til å skape nye og grønne jobber. Med økt volum av ombruksartikler vil det være behov for rådgivning, kartlegging, dokumentasjon, og etablering av markeds plasser.

For å gjøre ombruk til en foretrukket løsning trengs det i dag mer enn gode klima- og miljøintensjoner fra utbygger. I dagens regelverk belønnes ikke rehabilitering, og ombruk av byggevarer er komplisert, dyrt og gir økt risiko i prosjektet.

Hvis en utbygger velger å rive for å bygge nytt, så belønnes utbygger gjennom fritak for dokumentavgift til staten for sitt nye bygg. Velger utbygger en klima- og miljøvennlig løsning, som å rehabilitere bygget, straffes utbygger ved å måtte betale full dokumentavgift. I tillegg, hvis du som utbygger velger å benytte ombruksmaterialer fremfor nye produkter, er det byggeier og ikke produsenten av bygningsdelen som nå holdes ansvarlig for byggevarens funksjon og kvalitet. Det betyr at byggeier påtar seg en større risiko ved å velge ombrukte varer enn ved å benytte nye byggevarer.

Disse reglene bør endres.

For det første må kravene til dokumentasjon av ombrukbare byggevarer avklares og forenkles. Byggevarer skal selvsagt være dokumentert i forhold til brann, og skal ikke inneholde eller avgi miljøfarlige stoffer, eller på annen måte utgjøre en mulig helse-, miljø-, eller sikkerhetsrisiko. Men ikke alle tidligere brukte byggevarer skal benyttes til det formålet byggevaren var opprinnelig laget for, og kan tjene en annen funksjon i et nytt prosjekt. Vinduer kan fungere som skillevegger eller som del av rominndelinger. Da er

for eksempel ikke U-verdikravet til vinduer like relevant. Dokumentasjonskrav og kvalitetssikring av ombrukbare byggevarer må derfor knyttes til tenkt bruk.

For det andre må det tilrettelegges for enklere kjøp og salg av brukte byggevarer. Det eksisterer få markedsplasser, og de er geografisk konsentrert i sør. Myndighetene kan spille en strategisk rolle ved å stimulere til etablering av flere desentraliserte markedsplasser. Dersom kvalitetssjekk og dokumentasjon av ombrukte byggevarer gjøres smidigere, gjennom etablering av verdikjeder og rutiner for dokumentasjon og lokale markedsplasser for ombruk, kan det øke attraktiviteten av ombruksvarer og sirkulære bygg.

For det tredje må det legges til rette for endringsdyktige og ombrukbare bygg i fremtiden. Her kan det offentlige gå foran og stille krav til sine bygg. Praktisk vil det bety at både nybygg og totalrehabiliteringer prosjekteres for endring. For eksempel bør innfestingen av bygningskomponenter som hulldekker, stålbjelker eller innvendige vegger være slik at bygget kan endres uten at det skaper et avfallsproblem eller at verdifulle ressurser går tapt i fremtiden.

Det er heldigvis kommet aktører i bygg- og eiendomsnæringen på banen som ønsker å etablere en verdikjede for sirkulære bygg. Vi ser også positive signaler fra både EU og norske myndigheter i pågående revisjon av både nasjonalt og europeisk regelverk for å ombruke byggevarer. I Grønn Byggallianse har vi utviklet en [veileder for ombruk i byggeprosjekter](#), og gir [tips og råd](#) til deg som vil komme i gang. De siste FN-rapportene om naturkrise og klimakrise krever at alle i sektoren må intensivere arbeidet for å kutte utslipp og stanse naturtapet. Verdens appetitt på ikke-fornybare naturressurser må snus, og det å gjøre ombruk enklere, billigere og praktisk er et viktig skritt i riktig retning.

Grønn Byggallianse jobber for at bærekraft skal bli det selvfølgelig valget i bygg-, anlegg- og eiendomssektoren.

Vi er en uavhengig og non-profit medlemsforening for offentlige og private virksomheter fra hele verdikjeden.

Kontaktpersoner

Morten Nordskog

Pressekontakt

Kommunikasjonssjef

Politikk og kommunikasjon

Morten.Nordskog@byggalliansen.no

901 800 27

Mie Fuglseth

Pressekontakt

Daglig leder

41440904